

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

Göteborg 2021-04-16

Finansdepartementet

Dnr Fi2021/00426

Promemorian Avgift vid prövning av en tvist vid Allmänna reklamationsnämnden och en ny
möjlighet till omprövning.

Juridiska institutionen vid Göteborgs universitet har inbjudits att lämna synpunkter på
ovanstående promemoria och lämnar följande synpunkter.

Införande av anmälningsavgift om 150 kr

I avsnitt 4.2 föreslås att en anmälningsavgift om 150 kr införs som en processförutsättning
hos ARN. Denna avgift ska enligt förslaget inte kunna återbetalas om ansökan avvisas eller
avskrivs, och inte heller om ansökan leder till att ARN efter prövning av ärendet avger en
rekommendation i enlighet med konsumentens begäran. Syftet med att införa en avgift är
enligt promemorian att avgiften förväntas leda till att färre ärenden behöver avvisas i ett
senare skede på grund av bl.a. konsumentens underlåtenhet att komplettera ansökan på
begäran, eftersom det antas att de konsumenterna som är villiga att betala ansökningsavgiften
också kommer att vara mer benägna att försäkra sig om att ärendet verkligen kommer att
prövas.

Göteborgs universitet anlägger inga synpunkter på införandet av en ansökningsavgift i sig, och har heller inga invändningar mot den föreslagna avgiftens storlek. En ordning där konsumenten inte kan få ersättning för denna processkostnad ens då hen sedermera visar sig ha haft fog för att inleda processen stämmer dock illa överens med vad som gäller för dispositiva tvistemål i allmänhet, exempelvis enligt rättegångsbalkens regler, där huvudregeln är att vinnande part ska hållas skadefri genom att få sina kostnader ersatta av motparten. Det står även i viss motsättning till intentionen bakom tvistlösningsdirektivet, där det i preambelns punkt 41 anges att alternativa tvistlösningsförfaranden helst bör vara kostnadsfria för konsumenten.

Att konsumenten även vid bifall till sitt krav får stå för ansökningsavgiften förefaller inte heller vara en nödvändig konsekvens av förslagets genomförande i övrigt. Troligen motiveras ställningstagandet i denna del av att de administrativa kostnaderna för en återbetalning skulle vara oproportionerliga. Det finns emellertid ytterligare en möjlighet, nämligen att näringsidkaren i dessa fall rekommenderas att ersätta konsumenten för kostnaden. Flera skäl talar för denna lösning. Som konstaterats ovan överensstämmer det bättre med direktivets innebörd och med grunddragen i svensk civilprocess. Dessa principer framstår som desto viktigare med hänsyn till de låga värden som processen vid ARN kan handla om; även om en avgift om 150 kr troligen uppfyller kravet på att vara en endast symbolisk kostnad, så kan den icke desto mindre motsvara nästan en tredjedel av processföremålets värde i de minsta målen.

En lösning där näringsidkaren rekommenderas att ersätta konsumenten för ansökningsavgiften står vidare i överensstämmelse med vad som redan nu gäller för vissa andra kostnader förknippade med konsumentens genomdrivande av sina rättigheter. På ARN:s hemsida framgår att den konsument som anlitar besiktningsman kan få nämndens bifall för att kräva ersättning för besiktningskostnaden av näringsidkaren, under förutsättning att besiktningen varit nödvändig. Lagstöd för detta torde vara 31 § konsumenttjänstlagen. Ersättning för ansökningsavgiften skulle enligt samma mönster kunna inkluderas i en rekommendation riktad mot näringsidkaren. Sådan ersättning kunde möjligen inkluderas i en rekommendation mot näringsidkaren utan särskilt lagstöd, men inga hinder torde möta mot att saken uttryckligen regleras i instruktionen för ARN i samband med ansökningsavgiftens införande, vilket framstår som mer transparent och pedagogisk lösning.

Remissyttrandet är upprättat av lektor Anna Wallerman Ghavanini.

Joachim Åhman

Prefekt